

Ex post hodnotenie NSRR

Účel - identifikovať, analyzovať a kde to bolo možné, kvantifikovať dopady/efekty podpory v rámci všetkých strategických priorít ŠF a KF a zároveň zhodnotiť, do akej miery sa podarilo naplniť strategický cieľ

Fázy: 1. Tematická a územná koncentráciu zdrojov

2. Komplexná analýza vybraných tematických oblastí:

- ❖ **Strategické verejné výskumné infraštruktúry**
- ❖ **Dopravné infraštruktúrne projekty – diaľnice**
- ❖ **Životné prostredie – synergické vplyvy infraštruktúrnych projektov**
- ❖ **Aktívne opatrenia na trhu práce**

Hodnotiace otázky

1. fáza

- Ako boli čerpané zdroje NSRR z pohľadu územného členenia (NUTS III), operačných programov, typu projektov, tematického zamerania, času, príp. ďalších stanovených kritérií?
- Aké základné benefity (výstupy, príp. výsledky) tieto zdroje priniesli v regionálnom a tematickom členení?

2. fáza

- Aké socio-ekonomické efekty v regiónoch priniesla implementácia intervencií v oblasti dopravnej infraštruktúry, životného prostredia, výskumu a vývoja a zamestnanosti?

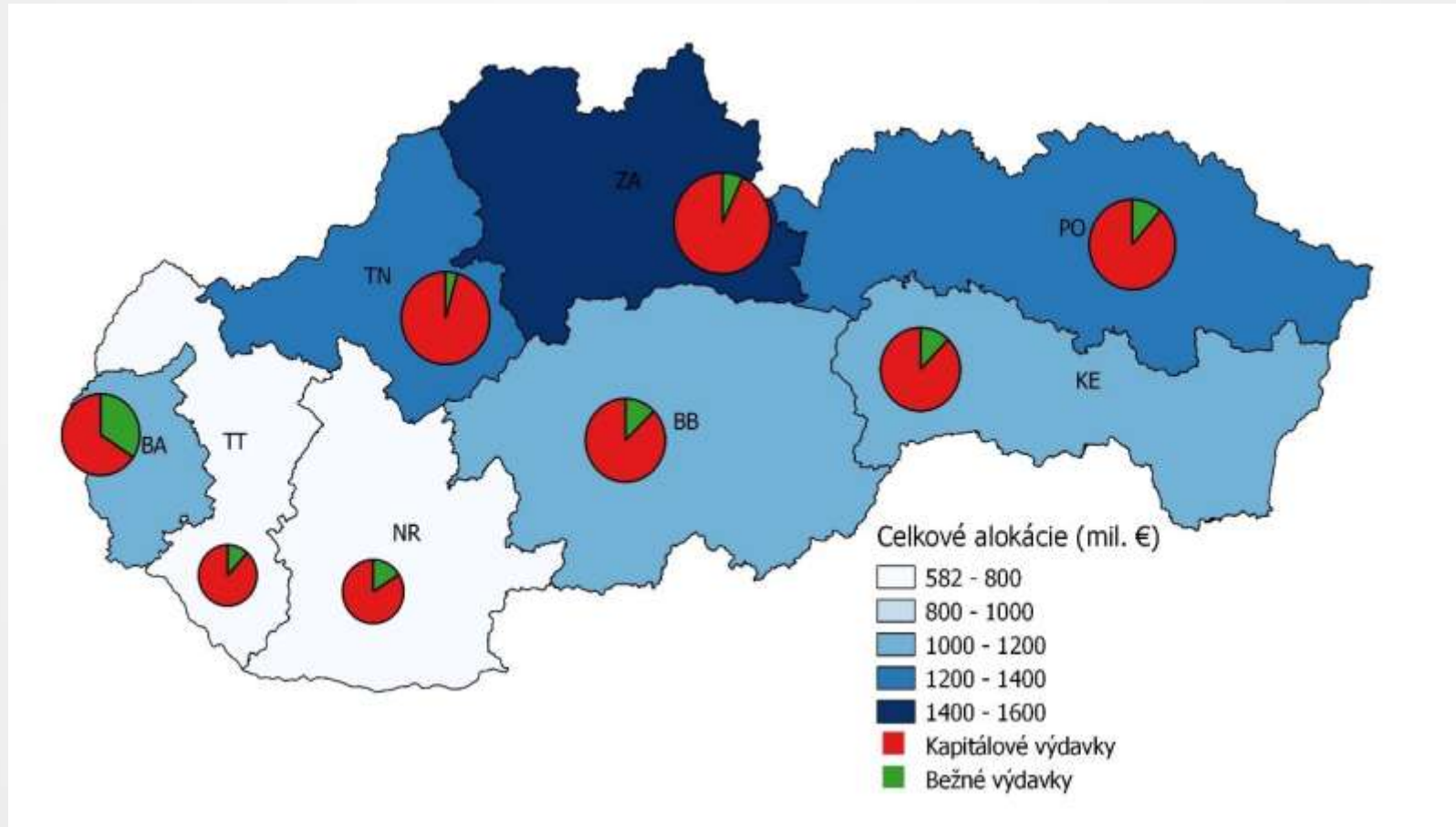
Fáza 1

Téma / sektor	oblasti intervencie 2007-2013	podiel na celk. zdrojoch v %	suma v mil. Eur
I. Výskum a technický rozvoj, inovácie a podnikanie			
a. Výskum, vývoj a inovácie	01 - 03, 07, 09	11,5	1 127,4
a. Podpora podnikania, cestovný ruch, kultúra	05, 06, 08, 55 - 60	n. a.	n. a.
II. Energetika	40 - 43	n. a.	n. a.
III. Ochrana životného prostredia a predchádzanie rizikám	44 - 46, 47 - 54	24,6	1 832,7
IV. Doprava	16 - 31	48,0	3 657,4
V. Informačná spoločnosť	10 - 11, 13 - 15	32	963,3
VI. Vzdelávanie a ľudský kapitál	72 - 75	6,5	476,8
VII. Investície do sociálnej infraštruktúry			
a. Zdravotníctvo	76	0,6	249,7
a. Infraštruktúra bývania a iná sociálna infraštruktúra	77 - 79	n. a.	n. a.
VIII. Zlepšenie prístupu k zamestnaniu	62 - 69	69,7	750,1
IX. Zlepšenie sociálneho začlenenia znevýhodnených osôb	71	4,9	146,0

Fáza 1

Kód	Téma	OPIS	OPKaHR	OPVaV	OPV	OPŽP	OPBK	OPD	OPZaSI	OPZ	PCS	ROP
5	Rozvinuté podporné služby pre firmy a skupiny firiem		100,0									
6	Pomoc pre MSP podpora ekologických výrobkov a výrobných postupov		53,4				46,6					
8	Iné investície do firiem		100,0									
55	Podpora prírodného bohatstva										100,0	
56	Ochrana a rozvoj prírodného dedičstva						50,0				50,0	
57	Iná pomoc na zlepšovanie služieb cestovného ruchu		92,4								4,6	3,0
58	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva		11,4								6,0	82,6
59	Rozvoj kultúrnej infraštruktúry										5,5	94,5
60	Iná pomoc na zlepšovanie služieb v oblasti kultúry										100,0	
61	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka						9,9				0,1	90,0
I.b	Podpora podnikania, cestovný ruch a kultúra		74,7				2,2				2,6	20,5

Fáza 1

Fáza 1

- podiel ŠF a KF na kumulatívnom hrubom domácom produkte **1,9%**
- podiel na celkových verejných výdavkoch **4,62%**
- kapitálové investície **80%**
- najvyšší podiel celkových zdrojov NSRR - výstavba a modernizácia dopravnej infraštruktúry **34%**

Závery

- **ukazovatele** (SMART, logika, jednotnosť)
- úzko špecifikované témy podpory

Fáza 2 - Diaľnice

Údaje

- dostupné od roku 1996 na úrovni okresov
 - počet podnikov; počet zahraničných podnikov; počet dokončených bytov; saldo vnútorného sťahovania obyvateľstva; miera nezamestnanosti; a priemerné mzdy
- pre-test a post-test (odporúčané **15 až 25** rokov)
- pred rokom 1996, pripojených 10 okresov
- **pre-test** 1997 – 1999, 4 okresy pripojené na TEN-T
- **post-test** 2000 - 2016, 10 okresov

Fáza 2 – metodika

Kvázi-experimentálny prístup (pred a po neekvivalentné porovnanie):

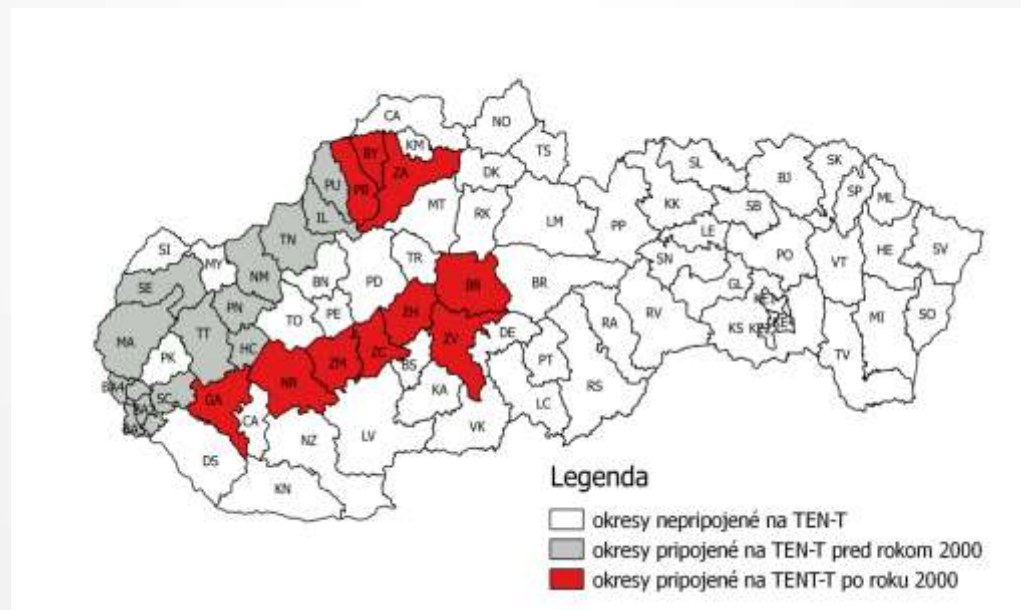
- rozdiel rozdielov (DiD)
- panelová regresia s fixnými efektami (FE model) a
- metóda syntetickej kontroly (SCM)

Kvalitatívne nástroje:

- panel
- interview

Fáza 2 - vzorka

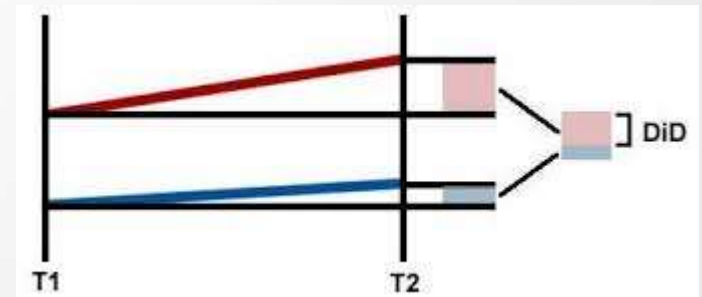
- 79 okresov - 10 okresov pripojených pred rokom 1996 - 4 okresy pripojené v pre-test období 1997 – 1999
- z 65 okresov bolo po roku 2000 na TEN-T napojených 10 okresov - vzorka s intervenciou
- 55 nenapojených okresov súčasť kontrolnej vzorky (nespárovaná)

Fáza 2 - DiD

spárovaná kontrolná vzorka:

- PSM - každému členovi vo vzorke s intervenciou priradí „dvojičku“ v kontrolnej vzorke, ktorá má veľmi podobné charakteristiky
 - tri základné párovacie kritériá:
 - (1) hustota obyvateľstva,
 - (2) podiel mestského obyvateľstva,
 - (3) podiel obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním
 - všetky kritériá vzájomne silne korelované
- **multikolinearita** - faktorová analýza:
 - vybavenosť regiónu ľudským kapitálom (faktorové skóre - kritérium párovania)
 - vzdialenosť sídla okresu od Bratislavy

Fáza 2 – FE, SCM

FE model

- zovšeobecnenie metódy DiD
- ak máme viac ako dve porovnávané obdobia (pripojenie TEN-T v r. 2000, 2005, 2010 a 2011)
- stacionarita premenných (okrem priemerných miezd a počtov podnikov)

SCM

- nefrekventistická - štatistická významnosť odchýlky medzi vývojom skutočných a syntetických okresov
- validačné techniky:
 - across unit
 - in-time placebo test

Fáza 2 – zistenia DiD

vzorka	spárované PSM		nespárované	
	pred	po	pred	po
priemerná mzda (Eur)				
bez intervencie	245,55	275,14	251,28	291,43
s intervenciou	263,08	315,19	263,08	315,19
rozdiel v %	+ 7,1	+ 14,6	+ 4,7	+8,2
miera nezamestnanosti (%)				
bez intervencie	18,88	15,33	19,38	16,07
s intervenciou	13,84	11,78	13,84	11,78
rozdiel	- 5,04	- 3,55	- 5,54	- 4,29
saldo sťahovania (na 100 obyvateľov)				
bez intervencie	0,10	-0,45	0,03	-0,38
s intervenciou	0,46	0,43	0,46	0,43

Fáza 2 – zistenia FE

Efekty intervencie	Nárast v %	hladina spoľahlivosti (%)
počet podnikov	18,4	0,2
počet dokončených bytov	44,9	0,8
priemerná mzda (Eur)	1,5	8,2

DiD

- agreguje efekty do 1 obdobia, (nad/pod)hodnotí výšku efektu intervencie (výstupná premenná nestacionárna)
- spriemeruje, eliminuje náhodné efekty, vyrovnáva výkyvy (byty)

FE

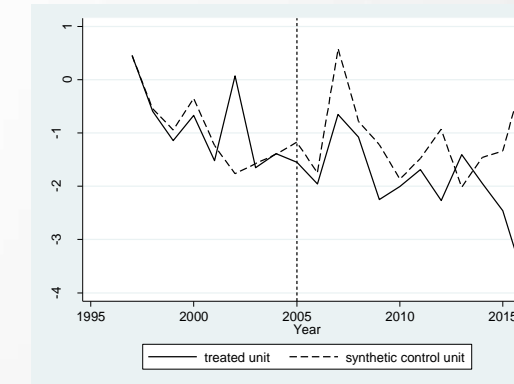
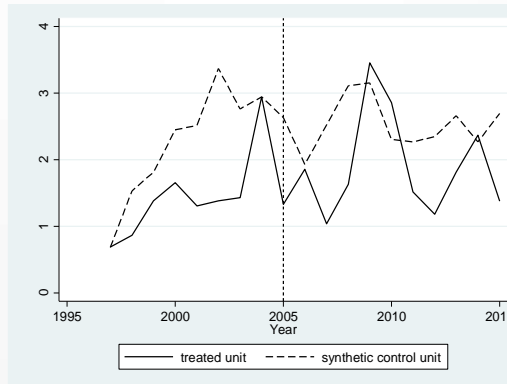
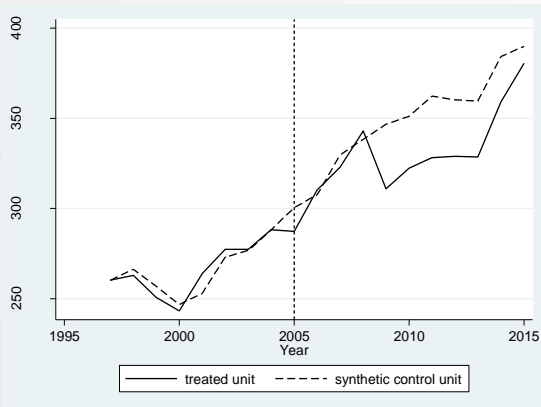
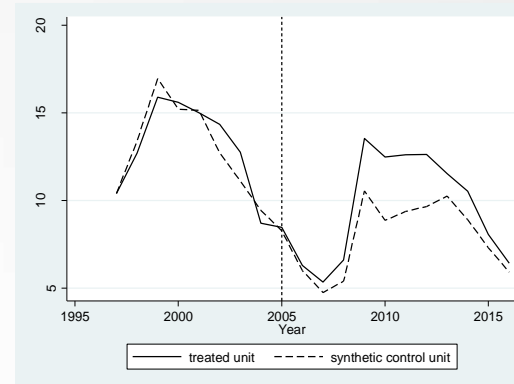
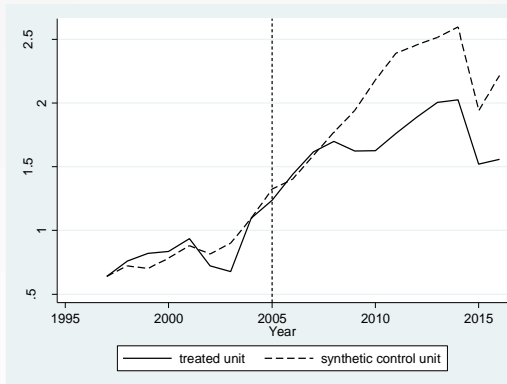
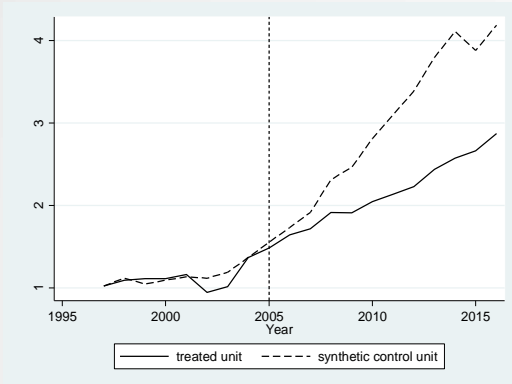
- sleduje efekty v čase,
- detailnejší pohľad na vývoj

Fáza 2 – zistenia SCM

Efekt intervencie	SCM
saldo sťahovania	nárast v 7 z 10 okresov (0,1 - 2,8)
priemerná mzda	nárast v 7 z 10 okresov (2,0 - 8,6%)
miera nezamestnanosti	pokles v 6 z 10 okresov (0,5 - 3,5%)
počet podnikov	nárast v 8 z 10 okresov (1,3 - 38,0%)
počet dokončených bytov	nárast v 5 z 10 okresov (16 - 78%)

Považská Bystrica	podniky	zahr. podniky	nezamestnanosť	mzdy	byty	migrácia
RMSPE 2005	0,089	0,099	0,98	5,038	1,028	0,673
sc1	0,28 KN	0,27 DT	0,35 SI	0,47 MA	0,36 SI	0,52 MY
sc2	0,19 SI	0,20 PK	0,29 PP	0,40 SV	0,33 TS	0,19 DT
sc3	0,14 PK	0,19 SI	0,18 MY	0,09 KE 1	0,18 KE 3	0,17 MT
sc4	0,14 DT	0,11 BS	0,15 PK	0,04 SI	x	0,04 SI
sc5	0,10 KE 1	x	0,04 KE 1	x	x	0,04 KE 1
Dif RMSPE ratios (2005-2001)	0,049	0,062	0,74	4,6	0,78	0,66

Fáza 2 – zistenia SCM (Považská Bystrica)

Fáza 2 – efekty

Aglomeračné efekty

- viac firiem lokalizovaných v tesnej blízkosti - spoločné zdroje pracovnej sily a poznatkov, a kombinácia produkčných kapacít (úspory z rozsahu, vyššia produktivita práce),
- aj redistribúcia už existujúcej pracovnej sily a podnikov z iných regiónov

Distribučné efekty

- tranzitné okresy strácajú svoje obyvateľstvo v prospech koncových metropolitných regiónov

Fáza 2 – kvalita

signifikantne pozitívne dopady:

- širší priestor na podnikanie - lepšie dopravné možnosti
- rozvoj priemyslu
- atraktivita pre zahraničných investorov
- širšia škála pracovných príležitostí
- podpory rozvoja turizmu
- prepájanie vidieka s mestskými centrami
- pokles nehodovosti

pozitívne s nepriaznivými vplyvmi:

- rastúce ceny nehnuteľností v mestách - sťahovanie za lacnejším bývaním vo väčšej vzdialenosti, zvýšená dopravná záťaž, nárast emisií a hluku
- kvalita života - systém poskytovania zdravotníckych služieb, nie pre nízko-príjmové domácnosti bez možnosti individuálnej automobilovej dopravy,
- rozvoj vidieka, tlak na nepripravené samosprávy a nedostatočnú kapacitu
- hluk a emisie - výstavba obchvatov a zvýšená dopravná intenzita, suma emisií rastie.

bez výraznejšej zmeny, nie je možné posúdiť dlhodobé efekty:

- nižšie náklady a dostupnosť tovarov a služieb
- konkurencieschopnosť
- posun k novým aktivitám a formám ekonomiky, od výroby k službám

Fáza 2 – závery a odporúčania

Doprava

- dobudovať spojenie medzi veľkými aglomeráciami a urbánnymi okresmi s väčším sústredením miest (Bratislava – Žilina – Martin – Poprad – Prešov – Košice);
- vytvoriť systémy udržateľnej mobility v Bratislave a v ďalších mestách na trase diaľnice, ktoré by odľahčili dopravnú zaťaženosť, znížili čas dopravy a mali pozitívny vplyv na kvalitu ovzdušia;

Fáza 2 – VaV

- podpora parkov/centier by mala stimulovať spoluprácu s podnikateľskými subjektami, t.j. musia mať možnosť generovať príjem
- preniesť európsku smernicu o verejnom obstarávaní v oblasti VaV do národnej legislatívy;
- zabezpečiť národné grantové zdroje (vrátane režijných a mzdových nákladov), na projekty, ktoré riešia závažné celospoločenské problémy;
- poskytovať služby v prospech rozvoja start-up a spin-off firiem, rozvoj ľudských zdrojov a zdieľanie skúseností a aplikovaných prístupov;
- navrhnúť smery ďalšieho nastavenia priorít prostredníctvom využitia metód participatívneho rozhodovania a modifikovaného prístupu Technology Foresight

Fáza 2 – životné prostredie - Bodva

- 40 mil. Eur
- vybudovaná infraštruktúra 65 km kanalizácia a 75 km vodovodov, 2 ČOV
- pripojená sotva $\frac{1}{2}$ na kanál a $\frac{1}{4}$ na vodovody

Odporúčania:

- zvážiť ekonomiku nákladov na infraštruktúru (externality, demografické trendy a sociálnu situáciu);
 - sústrediť sa na ekonomicky výhodnejšie alternatívne riešenia (napr. koreňové ČOV, individuálne riešenia);
- koordinovať ďalšie plánovanie investícií s prípravou strategických rozhodnutí v prioritných územiach s rozvojovým potenciálom;

Fáza 2 – AOTP (logistická regresia)

- AOTP - doplnkový nástroj, rozhodujúci počet pracovných miest tvorí trh práce,
- korelácia (objem výdavkov na AOTP a miera nezamestnanosti) je nízka

Faktory fungovania (opätovná evidencia UoZ na úradoch práce) AOTP:

- cieľové skupiny
- ekonomický cyklus
- demografický vývoj

- MRK - nedokážu na pracovné príležitosti reagovať; potrebujú individualizovaný prístup,
- ? kvalita a forma v poskytovaní verejných služieb zamestnanosti

Fáza 2 – AOTP

Odporúčania:

- prehodnotiť štruktúru; opatrenia zamerané na vzdelávanie a tréning;
- pravidelne analyzovať a vyhodnocovať fungovanie AOTP a operatívne meniť (údaje);
- uplatňovať individualizovaný prístup tzv. „case management“;
- zapojiť neverejných poskytovateľov, asistenciu špecificky zameranú na konkrétny typ;
- zaviesť programy zamerané na skorú prevenciu nežiadúcich javov

Ďakujem za pozornosť!

Dagmar Gombitová

dagmar.gombitova@d-dconsulting.eu

www.d-dconsulting.eu